

Motion till riksdagen

1985/86:Jo747

Alf Svensson (c)

Freonutsläpp från värmepumpar

Riksdagen har beslutat att freon inte längre får användas som drivgas i sprayförpackningar. Dock används freon i andra sammanhang vid tillverkningsprocesser och släpps ut i luften, exempelvis vid skumgummitillverkning.

I kylskåp används ca 50 gr freon som köldmedel. Ett avlägsnande av freonet i kylskåp före skrotning har nyligen aktualiserats.

Ett annat växande användningsområde för freon är i värmepumpar. Många och förhållandevis stora freonutsläpp från dessa kan förhindras genom relativt enkla bestämmelser bl. a. om avstängningsanordningar.

Luftvärmepumpar har särskilt stor freonmängd. En 5 kW luftvärmepump innehåller mer än 5 kg freon, en på 10 kW mer än 10 kg freon osv.

Värmepumpar är i dag oftast så konstruerade att freonet måste släppas ut innan lödning av skarvar där freon passerar kan göras. Det går inte att göra någon lödning med freon kvar i systemet. Däremot kan freonet tas till vara när en värmepump töms, om man har sådan specialutrustning tillgänglig. Eftersom denna utrustning är besvärlig att använda, särskilt om värmepumpen skall repareras på platsen, kommer den sällan till praktisk användning. En servicetekniker för värmepumpar måste ofta ersätta över 25 kg utsläppt freon under en enda arbetsdag.

Kompressorer, kondensorer, förångare och ventiler i värmepumpar är i de flesta fall fastlödda vid kopparrör som leder freon mellan dessa komponenter. Det finns dock kompressorer som har förskruvningar med ventiler som går att stänga. Då är det enkelt att koppla bort kompressorn och ändå behålla den allra största delen av freonet kvar i värmepumpen. En ytterligare fördel är att man då slipper använda öppen låga vid reparation. Det är annars svårt att få en värmepump helt fri från freon utan att värma alla komponenter så att freonet förgasas. När freonet i dessa fall upphettas med öppen låga blir det alltid små mängder som förvandlas till en mycket giftig gas vid kontakt med lågan. Denna freongas användes bl. a. som stridsgas under Vietnamkriget.

Måna av nackdelarna med de vanligaste värmepumpskonstruktionerna har alltså eliminerats av vissa tillverkare. Det enda rimliga är att speciella bestämmelser införs, så att alla värmepumpar vid tillverkningen blir försedda med service- och miljövänliga anslutningar till freonsystemet.

Det vore t. ex. rimligt att kräva att ventiler som går att stänga mellan olika huvudkomponenter skall finnas, så att kondensorer, förångare, kompressorer etc. går att byta ut medan freonet i övriga delar förblir kvar i

värmepumpen. Dessutom borde det finnas komponenter som anger när rätt mängd freon finns i värmepumpen. Då räcker det att vid freonbrist bara fylla på systemet, i stället för att först släppa ut all freon och sedan väga in rätt mängd, vilket nu förekommer.

En ytterligare åtgärd vore att kräva en särskild behållare som tar emot freongasen om den s. k. smältpluggen löser ut. När det är tryck i behållaren ska värmepumpen slå ifrån. Genom freonets tryck ska behållaren stängas när den skruvas bort för tömning hos tillverkaren.

För att upptäcka eventuella småläckor som kan uppstå vid tillverkningen borde den färdiga värmepumpen stå en viss tid i ett särskilt utrymme, som sedan kontrolleras med en s. k. masspektrometer.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om bestämmelser som kan förhindra freonutsläpp från värmepumpar i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 januari 1986

Alf Svensson (c)

Mot. 1985/86

Jo747